

Postanowienie z dnia 7 listopada 2006 r., I CZ 77/06

Skasowanie przez osobę uiszczającą opłatę znaków opłaty sądowej w sposób sprzeczny z przepisami rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 25 sierpnia 1981 r. w sprawie sposobu uiszczenia opłat sądowych w sprawach cywilnych (Dz.U. Nr 21, poz. 107; obecnie rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z dnia 23 stycznia 2006 r. w sprawie sposobów uiszczenia opłat sądowych w sprawach cywilnych, Dz.U. Nr 27, poz. 199) oznacza, że opłata nie została prawidłowo uiszczona.

Sędzia SN Tadeusz Wiśniewski (przewodniczący)

Sędzia SN Grzegorz Misiurek

Sędzia SN Marek Sychowicz (sprawozdawca)

Sąd Najwyższy w sprawie z urzędu z udziałem Wojciecha F. o wpis, po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej w dniu 7 listopada 2006 r., zażalenia uczestnika postępowania na postanowienie Sądu Okręgowego w Warszawie z dnia 8 czerwca 2006 r.

oddalił zażalenie.

Uzasadnienie

Postanowieniem z dnia 8 czerwca 2006 r. Sąd Okręgowy w Warszawie odrzucił skargę kasacyjną uczestnika Wojciecha F. od postanowienia tego Sądu z dnia 7 września 2005 r., którym oddalona została apelacja od postanowienia Sądu pierwszej instancji w przedmiocie wpisania uczestnika postępowania do rejestru dłużników niewypłacalnych w Krajowym Rejestrze Sądowym. Podstawą tego orzeczenia było ustalenie, że wniesiona w dniu 6 stycznia 2006 r. skarga kasacyjna opłacona została znakami opłaty sądowej, które zostały skasowane przez wnoszącego skargę z naruszeniem § 4 ust. 1 rozporządzenia Ministra

Sprawiedliwości z dnia 25 sierpnia 1981 r. w sprawie sposobu uiszczenia opłat sądowych w sprawach cywilnych (Dz.U. Nr 21, poz. 107 – dalej: „rozporządzenie”). W ocenie Sądu Okręgowego, skarga kasacyjna wniesiona przez adwokata i podlegająca opłacie stałej nie została należycie opłacona, wobec czego podlegała odrzuceniu.

W zażaleniu uczestnik nie kwestionował tego, że znaki opłaty sądowej zostały przekreślone na krzyż przez wnoszącego skargę, zarzucił natomiast naruszenie art. 386 § 6 w związku z art. 397 § 2 i art. 13 § 2 k.p.c. przez odrzucenie skargi kasacyjnej, pomimo że według oceny wyrażonej przez Sąd Najwyższy w postanowieniu uprzednio wydanym w sprawie brak okoliczności uzasadniających odrzucenie skargi. Zarzucił także naruszenie § 4 ust. 1 w związku z § 5 rozporządzenia przez uznanie, że samo przekreślenie znaków opłaty sądowej, bez uczynienia odpowiednich adnotacji, stanowi ich skasowanie, i przez przyjęcie, że wniesienie opłaty sądowej znakami tej opłaty, przekreślonymi przez wnoszącego pismo, nie czyni zadość obowiązkowi opłacenia pisma. Wniósł o uchylenie zaskarżonego postanowienia.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zarzut naruszenia art. 386 § 6 w związku z art. 397 § 2 i art. 13 § 2 k.p.c. wiąże się z wydaniem w sprawie przez Sąd Najwyższy postanowienia z dnia 27 kwietnia 2006 r., którym na skutek zażalenia uczestnika postępowania uchylone zostało postanowienie Sądu Okręgowego w Warszawie z dnia 8 lutego 2006 r., odrzucające – jako niedopuszczalną – skargę kasacyjną wniesioną przez uczestnika. Podnosząc zarzut, o którym mowa, skarżący nie dostrzegł, że zażalenie do Sądu Najwyższego jest uregulowane odrębnie w art. 394¹ k.p.c. Regulacja ta wprawdzie nie jest w pełni samodzielna, gdyż zawiera odesłanie do określonych przepisów o zażaleniu do sądu drugiej instancji przysługującym na postanowienie sądu pierwszej instancji i do określonych przepisów o skardze kasacyjnej (art. 394¹ § 3 k.p.c.), ale nie zawiera odesłania do art. 397 § 2 k.p.c. Oznacza to, że do postępowania przed Sądem Najwyższym toczącego się na skutek zażalenia nie mają odpowiedniego zastosowania przepisy o apelacji, a wśród nich i art. 386 § 6 k.p.c., według którego ocena prawna i wskazania co do dalszego postępowania wyrażone w uzasadnieniu wyroku sądu drugiej instancji wiążą zarówno sąd, któremu sprawa została przekazana, jak i sąd drugiej instancji przy ponownym rozpoznaniu sprawy. Przepis art. 394¹ § 3 k.p.c. nie przewiduje także

odpowiedniego stosowania do postępowania przed Sądem Najwyższym toczącego się na skutek zażalenia art. 398²⁰ k.p.c., stanowiącego, że sąd któremu sprawa została przekazana jest związany wykładnią prawa dokonaną w tej sprawie przez Sąd Najwyższy. Przepisy art. 386 § 6 i art. 398²⁰ k.p.c., czyniące wyłom w zasadzie podległości sędziego tylko Konstytucji oraz ustawom (art. 178 ust. 1 Konstytucji), nie mogą być stosowane w wypadkach wyraźnie przez ustawę nie wskazanych. (...)

Sposoby uiszczania opłat sądowych w sprawach cywilnych reguluje, obowiązujące od dnia 2 marca 2006 r. rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z dnia 23 stycznia 2006 r. w sprawie sposobów uiszczania opłat sądowych w sprawach cywilnych (Dz.U. Nr 27, poz. 199), jednakże wobec wniesienia skargi kasacyjnej przez skarżącego w dniu 6 stycznia 2006 r., do uiszczenia opłaty sądowej od tej skargi ma zastosowanie obowiązujące wówczas rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z dnia 25 sierpnia 1981 r. Rozporządzenie to przewidywało możliwość uiszczenia opłaty sądowej m.in. znakami tej opłaty. Stanowiło, że uiszczający opłatę znakami opłaty sądowej nakleja znak na piśmie podlegającym opłacie – na egzemplarzu przeznaczonym dla sądu, przy czym znaki nakleja się na pierwszej stronie pisma, jedno obok drugich lub jeden pod drugim, w miarę możliwości bez odstępów. Według § 4 ust. 1 rozporządzenia, uiszczający opłatę znakami opłaty sądowej nie mógł znaków kasować; znaki przez niego skasowane nie były przyjmowane. Paragraf 4 ust. 2 rozporządzenia stanowił zaś, że znaki opłaty sądowej kasuje sędzia lub pracownik upoważniony do przyjmowania pism lub do wydawania dokumentów zaraz po otrzymaniu w sądzie pisma z naklejonymi na nim lub dołączonymi do niego znakami. Sposób kasowania znaków opłaty sądowej określał § 5 rozporządzenia, zgodnie z którym znaki opłaty sądowej kasowało się przez przekreślenie ich na krzyż, tak aby końce kresek przechodziły na papier, na którym naklejono znaki; na każdym ze znaków wpisywano datę skasowania, a obok znaków sumę na którą znaki skasowano, oraz umieszczano podpis kasującego.

Z przedstawionej regulacji uiszczania opłat sądowych znakami opłaty sądowej wynika, że skasowaniem znaku opłaty było odpowiednie przekreślenie go. Czynnością skasowania nie jest natomiast wpisanie na znaku daty skasowania ani umieszczenie obok znaków adnotacji o sumie, na którą znaki skasowano, oraz podpisu kasującego. Nie można zatem podzielić twierdzenia skarżącego, że nie ma miejsca skasowanie znaków opłaty sądowej w sytuacji – jak miało to miejsce w

rozpatrywanym przypadku – w której wnoszący skargę kasacyjną ograniczył się tylko do przekreślenia ich na krzyż i nie wpisał daty skasowania ani nie umieścił adnotacji o sumie, na którą znaki skasowano i nie podpisał jej.

Rozporządzenie ustanawiało jednoznaczny zakaz kasowania znaków opłaty sądowej przez uiszczającego opłatę tymi znakami oraz określało konsekwencje naruszenia tego zakazu; było nią nieprzyjęcie znaku skasowanego przez uiszczającego opłatę. Oznacza to – jak trafnie wywiódł Sąd Okręgowy – brak uiszczenia opłaty sądowej.

Celem szczegółowej regulacji sposobu uiszczania opłaty sądowej znakami tej opłaty jest zapobieżenie nadużyciom. Określenie sposobu kasowania znaków opłaty sądowej przez takie ich przekreślenie, żeby końce kresek przechodziły na papier, na którym naklejono znaki, i zakaz kasowania znaków przez uiszczającego opłatę tymi znakami zapobiega wykorzystywaniu do uiszczenia opłaty sądowej znaków, które już raz zostały użyte do uiszczenia nimi opłaty. Rację ma skarżący, że przepisy rozporządzenia nie zawsze są respektowane przez niektóre sądy, jednakże okoliczność ta nie może stanowić podstawy do czynienia Sądowi Okręgowemu zarzutu, że ściśle przestrzega przepisy obowiązującego prawa. (...)

Do opłaty od skargi kasacyjnej uczestnika postępowania wniesionej przed dniem 2 marca 2006 r., w myśl art. 149 ust. 1 ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (Dz.U. Nr 167, poz. 1398 ze zm.), mają zastosowanie dotychczasowe przepisy o kosztach sądowych. Tak więc w sytuacji, w której wpis od skargi kasacyjnej był stały (§ 45 ust. 4 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 17 grudnia 1996 r. w sprawie wysokości wpisów w sprawach cywilnych, Dz.U. Nr 154, poz. 753 ze zm.), skarga kasacyjna wniesiona przez adwokata i nieopłacona przy jej wniesieniu podlega odrzuceniu bez wezwania do uiszczenia opłaty (art. 17 ustawy z dnia 13 czerwca 1967 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych, jedn. tekst: Dz.U. z 2002 r. Nr 9, poz. 88 ze zm.).

Z przytoczonych względów zażalenie, jako niezasadne, należało oddalić (art. 394¹ § 3 w związku z art. 398¹⁴ k.p.c.).